

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10CoP/17/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5313201504
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5313201504.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Amálie Paulerovej a členov senátu JUDr. Róberta Urbana a JUDr. Erika Vargu, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: Y. U., nar. X.X.XXXX a Q. U., nar. XX.X.XXXX, obe bytom u matky, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca, deti rodičov: matka - J. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. č. XXX, právne zastúpená spoločnosťou Advokátska kancelária VARMUS, s.r.o., so sídlom v Čadci, Palárikova 83, a otec - D. U., nar. XX.X.XXXX, bytom X N. J. G., Co. X., Írsko, právne zastúpený JUDr. Antóniou Kauzalovou, advokátkou o sídlom v A., ul. J. XXXX, o návrhu otca na zníženie výživného na maloleté deti, na základe odvolania otca proti rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 16P/18/2013-140 zo dňa 14.11.2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu m e n í tak, že otec je s účinnosťou od 11.2.2013

p o v i n n ý prispievať zníženým výživným na výživu maloletej Y. U., nar. X.X.XXXX sumou 160 eur mesačne a na výživu maloletej Q. U., nar. XX.X.XXXX sumou 160 eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletých detí.

Vo zvyšku návrh otca na zníženie výživného z a m i e t a .

Týmto sa m e n í rozsudok Okresného súdu Čadca č. k. 6C/142/2010-43 zo dňa 8.2.2011 vo výroku o výživnom na maloletú Q. a na maloletú Y..

Žiaden z účastníkov n e m á p r á v o na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd s účinnosťou od 1.12.2012 znížil vyživovaciu povinnosť otca k maloletým deťom Y. a Q. U. zo sumy 200 eur mesačne na sumu (po) 160 eur mesačne u každého z týchto detí. Vo zvyšnej časti, t.j. do 100 eur mesačne (u každého z detí) návrh otca na zníženie výživného zamietol. Vychádzal z preukázanej zmeny pomerov na strane otca, za ktorú považoval skutočnosť, že otcovi pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť a to k maloletej X. G., nar. XX.XX.XXXX.

Naopak, relevanciu prvostupňový súd neprisúdil okolnosti, že otec je v súčasnosti nezamestnaný a to z dôvodu, že oproti pôvodnému rozhodovaniu súdu nedošlo k podstatnému zníženiu jeho príjmu. Hrubá týždenná mzda otca v čase predchádzajúcej úpravy vyživovacej povinnosti totiž predstavovala 240 eur a aktuálny príspevok (otca) v nezamestnanosti činí 156,40 eur. Navyše, otec podľa vlastného vyjadrenia vlastní stolárske stroje a privyrába si na nich. V neprospech otca tiež vyhodnotil jednak, že (otec) hodnoverným spôsobom nepreukázal účel použitia finančných prostriedkov v sume 2.972,04 eur,

vyplatených mu titulom doplňujúcej platby k prídavkom na deti, ako aj okolnosti, že v rámci dedičského konania nadobudol čisté dedičstvo v hodnote 1.984,47 eur a z titulu vyporiadania BSM získal finančnú hotovosť a hnuiteľné veci v hodnote 28.000 eur.

Za nepreukázané napokon súd I. stupňa vyhodnotil tvrdenia matky, že otec je vlastníkom rodinného domu, troch motorových vozidiel, štvorkolky, motorky ako aj poľnohospodárskej farmy, z ktorej má príjmy z predaja mäsa, mäsových výrobkov, zeleniny aj vajec, pričom tento majetok mal formálne previesť na svoju partnerku. V tejto spojitosti konštatoval, že vykonal dokazovanie prostredníctvom dožiadaného súdu v Írsku, ktoré však zo strany dožiadaného súdu nebolo zrealizované.

Na základe opísaných skutočností uzavrel, že je v možnostiach a schopnostiach otca platiť výživné k maloletým deťom po 160 eur mesačne.

O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na ich náhradu.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie otec maloletých detí, domáhajúc sa zmeny napadnutého rozhodnutia v podobe zníženia výživného na maloleté deti po 100 eur mesačne. Poukázal na okolnosť, že súd znížil výživné len z dôvodu, že mu pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť, nezohľadnil však preukázanú skutočnosť, že jeho aktuálny príspevok v nezamestnanosti predstavuje mesačne sumu 625,60 eur, pričom mzda v období pôvodnej úpravy vyživovacej povinnosti predstavovala 960 eur. Z uvedeného vyplýva, že sa mu mesačný príjem znížil o 334,40 eur, t.j. približne 1/3 pôvodného príjmu. Podstatná zmena pomerov ohľadne príjmu je preto dostatočne preukázaná, čo však súd do úvahy nebral. Dodal, že sa podieľal na platbách súvisiacich s jeho bývaním v nájomnom byte, taktiež že v rámci dedičstva zdedil aj dlh vo výške 3.862,27 eur, ktorý spláca v mesačných splátkach po 107,29 eur. Na základe tohto dedičského rozhodnutia vlastní len podiel v lese a v ornej pôde, vlastníkom iného nehnuteľného majetku nie je.

Matka maloletých detí v písomnom vyjadrení žiadala napadnutý rozsudok potvrdiť. Zdôraznila, že vzhľadom na to, že od posledného rozhodnutia sa pomery otca podstatne nezmenili, nakoľko už v tom čase bol nezamestnaný a jeho majetok bol prevedený na (súčasnú) partnerku, k zmene na strane otca došlo len v podobe pribudnutia ďalšej vyživovacej povinnosti. Okresný súd uvedené okolnosti zhodnotil správne a upravené výživné zodpovedá tak schopnostiam a možnostiam otca ako i odôvodneným potrebám maloletých detí daným ich vekom a zdravotným stavom.

Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol, vzhľadom na odôvodnené potreby a výdaje maloletých detí, napadnutý rozsudok potvrdiť.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podal k tomu oprávnený účastník konania (§ 201 prvá veta O.s.p.) v zákonom stanovenej lehote (§ 204 ods.1 O.s.p.), preskúmal vec v rozsahu vymedzenom ustanovením § 212 ods. 2 písm. a) O.s.p. a bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 156 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 214 ods. 2 O.s.p. a § 211 ods. 2 O.s.p. rozsudok podľa § 220 O.s.p. zmenil vo vzťahu k počiatku účinnosti zníženia vyživovacej povinnosti tak, ako je konštatované vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Okresný súd správne vymedzil právny základ rozhodnutia v súdnej veci - § 78 ods. 1 Zákona o rodine (citovaný v napadnutom rozsudku), nadväzne náležite prikročil k porovnaniu pomerov na strane výživou povinnej osoby (otec) a na strane výživou oprávnených osôb (maloleté deti) v období predchádzajúceho rozhodovania o výživnom a v súčasnosti.

Z dotknutého porovnania vyplýva medzi účastníkmi nesporná zmena pomerov v podobe pribudnutia ďalšej vyživovacej povinnosti na strane otca. Z tohto skutkového zistenia následne prvostupňový súd vyvodil správne (právne) závery v podobe primeraného zníženia doterajších vyživovacích povinností na strane otca.

Spornou (medzi účastníkmi konania) naopak ostala otcom namietaná okolnosť zníženia jeho príjmu. Hoci nie je možné stotožniť sa so všetkými postupmi (vrátenie písomnosti nepreloženej do úradného jazyka) a čiastkovými závermi okresného súdu (výplatok z vypořádania BSM nie je ďalším/novým „majetkom“, je to len transformácia už existujúceho majetku na inú formu; nepresné porovnávanie minulej hrubej mzdy s aktuálnym „čistým“ príspevkom v nezamestnanosti), z určujúceho hľadiska za zásadnú okolnosť, opodstatňujúcu vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia, krajský súd považuje vyhodnotenie schopností a možností (potenciality) na strane výživou povinnej osoby (otca) v okolnostiach súdnej veci. Zmyslom tohto rodinnoprávneho inštitútu je kompenzovať postavenie slabšieho subjektu v rodinnoprávnom vzťahu (v danom prípade výživou odkázaných maloletých detí) a to tak, že umožňuje hodnotiť nielen reálne dané okolnosti a pomery, ale za určitých podmienok aj vychádzať z domnienky existencie určitých skutkových okolností (prednosť pred princípom fakticity). Z tohto pohľadu (zároveň s poukazom na elementárny význam/dôležitosť plnenia zákonnej vyživovacej povinnosti) je neakceptovateľný prístup otca, ktorý uvádza, že od ukončenia zamestnania, t.j. už niekoľko rokov s partnerkou doma „obidvaja oddychovali“. Odhládnuv od okolnosti, že takáto (procesná) obrana odvolateľa vyznieva značne nevierohodne, je totiž v plnej miere opodstatnenou (a zákonnou) požiadavka na vyvinutie patričnej snahy otca na riadne plnenie si vyživovacej povinnosti zodpovedajúcej veku a potrebám dieťaťa na jednej strane a schopnostiam a možnostiam otca na strane druhej. Pri realizácii (akýchkoľvek) úkonov prejavujúcich sa v majetkovej sfére si totiž rodič musí byť vedomý svojej primárnej zodpovednosti k dieťaťu, ktoré je odkázané na plnenie zákonnej vyživovacej povinnosti. Odvolateľ v tejto spojitosti nepreukázal (resp. ani len netvrdil) žiadny zdravotný handicap, brániaci mu dlhodobo sa uplatniť na pracovnom trhu. Zjavne zavádzajúcou je navyše samotná podstata odvolacieho argumentu o poklese príjmu o 1/3, nakoľko odvolateľ výšku aktuálnych dávok v hmotnej núdzi porovnáva s hrubým príjmom (dosahovaným v minulosti).

Okrem toho (bez vplyvu na predchádzajúce závery, ktoré sami osebe vedú k potvrdeniu napadnutého rozhodnutia), relevantným (resp. žiadnym) spôsobom odvolateľ nepreukázal ani dôvody/okolnosti ukončenia predchádzajúcej zárobkovej činnosti, preto by sa opodstatneným javil aj záver o bezdôvodnom vzdaní sa predchádzajúceho príjmu z jeho strany.

Možno dodať, že síce je správnou úvaha okresného súdu, v zmysle ktorej otec nie je povinný preukazovať negatívne okolnosti, t.j. že nevlastní majetok, na druhej strane však ani aktuálna situácia, kedy sa otec nachádza vo veľkej vzdialenosti od maloletých detí, resp. konajúceho súdu, nesmie bez ďalšieho viesť k zneužitiu v neprospech práv maloletých detí. Z opísaného aspektu je totiž procesná pozícia výživou oprávnených osôb významne sťažená.

Zhrnúc uvedené, súdom I. stupňa zmenená výška vyživovacej povinnosti zodpovedá skutkovým okolnostiam prípadu ako i relevantným zákonným kritériám.

Následne sa však krajský súd do určitej miery odchýlil od ustálenia okamihu účinnosti zníženej vyživovacej povinnosti. Okresný súd bez bližšieho odôvodnenia znížil dotknutú vyživovaciu povinnosť i za obdobie pred podaním návrhu na zníženie výživného. Zmena pomerov v konaní o výživnom sa však - s výnimkou dôvodov hodných osobitného zreteľa - môže viazať len k obdobiu od podania návrhu. Zároveň termín „priznať výživné“ (§ 77 ods. 1 Zákona o rodine) je nutné vykladať nielen vo vzťahu k eventualite zvýšenia, ale i vo vzťahu k možnosti zníženia (už) v predchádzajúcom období určeného výživného. Inými slovami, aj znížiť (prípadne úplne zrušiť) súdom určenú vyživovaciu povinnosť je možné len odo dňa podania návrhu. V danej spojitosti otec maloletých detí ani len netvrdil okolnosť (ktorú by následne bolo možné hodnotiť ako dôvod hodný osobitného zreteľa), ktorá by mu bránila v skoršom/včasnom uplatnení nároku na zníženie vyživovacej povinnosti.

Z tohto dôvodu krajský súd zmenil začiatok zníženia vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom (až) dňom podania návrhu t.j. 11.2.2013. Vo zvyšnej časti, t.j. za obdobie od 1.12.2012 do 10.2.2013 a v rozsahu zníženia výživného vo zvyšku (otec žiadal znížiť výživné na 100 eur mesačne na každé dieťa) v období od 11.2.2013 návrh otca zamietol. Zároveň tým zmenil rozsudok Okresného súdu Čadca č. k. 6C/142/2010-43 zo dňa 8.2.2011 vo výroku o výživnom na maloletú Q. a na maloletú Y..

Vzhľadom na zmenu rozhodnutia súdu prvého stupňa krajský súd rozhodoval v zmysle § 224 ods. 2 O.s.p. o trovách celého konania. Súdená vec v celom jej priebehu je konaním, ktoré môže začať i bez návrhu (§ 81 ods. 1 O.s.p.), preto v zmysle § 146 ods. 1 písm. a/ čiastočne v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. žiaden z účastníkom nemá právo na náhradu trov konania.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie prípustné **n i e j e** .